VIIKONVAIHDE

Perinnettä vaalimassa. Martat talkoilevat kesän piirakkapajassa Joensuun torilla. Sivu 14

Omintakeista oopperaa. Ooppera raikaa Kokkolan kesässä jo kymmenettä kertaa. Sivu 12

Kestävä patio. Viinijärven kiilleliuskeesta on tullut monen pihan kaunistaja. Sivu 13

NIKO NYRHINEN

Aurora-kyyttö seisoo tyynesti Pihlan lypsettävänä. Maito ei päädy meijereihin, vaan kaikki käytetään tilalla. Leiriläiset ovat tehneet siitä juoksettamalla leipäjuustoa ja hämäläistä munajuustoa.

On tärkeää oppia ottamaan rennosti. Että jos on vähän lehmänkakkaa kengissä, niin siihen ei maailma kaadu.

Lehmäleirillä saa olla onnellisen tehoton

Rauhallinen aamulypsy on Revon perheelle laatuaikaa. Maatiaiskaritsat, kyytöt ja perinnelaitumet ovat kuitenkin etäällä suurtilojen arjesta.

ILOMANTSI (MT)
Tuulisen Seppälänvaaran laella seisoo yksinäinen Iines-ankka. Se väistää kaakattaen kyyttöjä, joita leiriläiset paimentavat vanhaan navettaan.

Maisema on kuin maalaiskuvaelmasta: aamulypsylle marssivat lehmät, suomenhevonen aitauksessaan ja ympärillä lajien rikkaudessa kylpevät metsälaitumet.

Vain laitumia kiertävä sähköaita rikkoo idyllin. Ja jos tarkkoja ollaan, kyyttöjen perässä ei kävele Niskavuoren Heta piikoineen vaan ryhmä pesunkestäviä kaupunkilaisia.

Helsingin Herttoniemestä saapuneelle Revon perheelle lehmäleiri Ilomantsissa on kesän kohokohtia.

Leirillä opetellaan maatilan taitoja perinteiseen malliin. Tahti on kuitenkin rauhallisempi.

”Leirillä 16 ihmistä tekee sen, minkä normaalisti hoitaa yksi ihminen”, kiteyttää perheen äiti **Nina Repo**.

”Lapset pelkäsivät melkein kaikkia eläimiä”

11-vuotias **Pihla Repo** istuutuu tottuneesti lypsyjakkaralle Aurora-kyytön viereen.

Äidille lasten kasvanut rohkeus tuottaa iloa.

”Lapset pelkäsivät melkein kaikkia eläimiä ja he pelkäsivät myös metsään menemistä. Ajattelin, ettei tämä nyt yhdessä sukupolvessa voi näin mennä.”

”Nyt huomaa, etteivät he enää pelkää. On myös tärkeää oppia ottamaan rennosti. Että jos on vähän lehmänkakkaa kengissä, niin siihen ei maailma kaadu.”

Nina Revolle tämä on jo kolmas kerta Ilomantsissa. ”Joka leirillä on sellaisia, jotka ovat olleet useampana vuonna peräkkäin. Ihana tapa.”

Herttoniemessä ei näy lehmiä, mutta maaseutu voi silti olla lähellä, kun sitä rakastaa: Ninan puoliso **Olli Repo** voitti Maaseudun tulevaisuuden tekijä -kilpailun viime vuonna ruokaosuuskunnallaan, jossa kaupunkilaiset vuokrasivat käyttöönsä peltoa.

Kosketus lehmiin kengänpohjien kautta

Kun Pihlan kädet alkavat väsyä, lypsyjakkaralle istuutuu perheen vanhin polvi.

Isoäidille lehmäleiri on ensimmäinen suora kosketus lehmään, mutta hän tarttuu toimeen tottunein ottein. Ehkä taipumus kulkee suvussa.

Vanhemmat jättivät kauan sitten pienen torpan lehmineen ja lähtivät Jyväskylään tehtaaseen töihin.

Tehtaan varjossa varttui **Eila Repo**.

Kaipuuta maaseudulle ei ollut. ”Ei sellaista osaa kaivata, mihin ei ole kosketusta”, hän miettii.

Välillisiä kosketuksia lehmiin kertyi elämän varrella kuin huomaamatta: Ensin työssä meijerissä ja sitten maataloustuotteiden tarkastuslaitoksessa. Ja lehmänläjiin astuessa, tietysti.

”Niinä aikoina korkeat rasvaprosentit maidossa olivat vielä hyvä asia”, Eila muistelee.

Navetassa Eila liikkuu luontevasti ja silittelee kyyttöjä. Kosketus on syntynyt, lopultakin. Parhaana antina hän pitää lypsämisen oppimista.

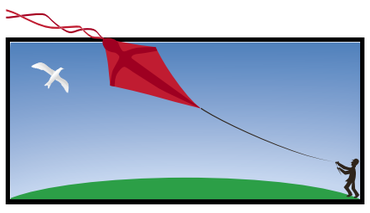

IRTIOTTOJA

MT:n kesäsarjassa seurataan, miten ihmiset irrottautuvat arkisesta aherruksesta.

Karitsojen hoito on Vilma Revon lempipuuhaa. ”Tämän nimi on Valkoparta, vaikka ei sillä oikeasti ole vielä nimeä”, hän kertoo.

Kosketus lehmiin on ollut myös raju. Lehmien siirtely ei aina sujukaan kauniisti pyytämällä.

”Yrittäessäni taluttaa vasikkaa lensin sen perässä ja pidin narusta kiinni. Niin suuri voima, sellaisessa pikku-Bambissa!”

Haasteista huolimatta lehmäleiri on Eilan mukaan pehmeä lasku maatilan arkeen. ”Maataloutta olen pitänyt aina tosi kovana työnä.”

Lapsuusmuistojen perässä leirille

Viereisessä rakennuksessa kainuunharmas-lampaat nojaavat kuormalavoista tehtyihin karsinanseiniin. Tilan täyttää vaativa määkinä ja päkätys.

Perheen nuorimmainen, yhdeksänvuotias **Vilma Repo** on lempityössään: hoitamassa karitsoja. Niistä rakkain on ruskea Nutella, joka seuraa pieniä ruokkijoitaan pitkin pihaa.

Vaaran laella vaeltava eläinjoukko on kaukana tehokkaasta ruuantuotannosta. Se on ennemminkin hyvän mielen maataloutta, pehmeää unelmahattaraa.

Millainen mielikuva kaupunkilaislapsille syntyy, jos kokemukset maataloudesta jäävät karitsan sylittelyyn ja Iines-ankan ruokkimiseen?

”Onhan se liian idyllistä”, Nina toteaa. ”Olemme käyneet lasten kanssa myös automaattinavetassa. Joitakin tuotantomuotoja on kuitenkin vaikea nähdä läheltä.”

Leirillä saa kosketuksen ainakin vanhan ajan maatalouteen. Myös Ninan lapsuusmuistoja väritti maatila.

Kymmenen lehmän lypsykarjatilalla nostettiin heinää seipäille ja vietettiin vapaata elämää.

”Silloin ei ollut niin tarkkaa. Heittelimme toisiamme lehmänlantapaakuilla ja pidimme hauskaa”, hän muistelee. ”Ne ovat niitä parhaita muistoja, jollaisia ei saa leiriltäkään.”

TUULIKKI VIILO

Onhan se liian idyllistä. Olemme käyneet lasten kanssa myös automaattinavetassa.

Kyytöt pitävät tilaa ympäröivät perinnebiotoopit kunnossa.

MAATALOUSTURISMI

Lehmäleiri

Ensimmäinen lehmäleiri pidettiin vuonna 2009.
Tänä vuonna lehmäleirejä on neljä, joista viimeinen kuvataidepainotteinen leiri. Taiteilija Laura Laurila opettaa muun muassa akvarellien käyttöä ja mehiläisvahatekniikkaa.
Järjestetään Ilomantsin Maukkulassa yhteistyössä Maukkulan Mustikkamäen ja Piipposen maatilan kanssa. Majoitus ja ruokailu Mustikkamäessä.
Piipposen tilan päätuotantosuunta on perinnebiotooppien hoitaminen ja alkuperäisrotujen säilyttäminen.
Lehmäleiri on saanut paljon mediahuomiota ja sen suosio on kasvanut vuosi vuodelta.